

عنوان مقاله:

بررسی و ارزش گذاری کاربرست تضييق مفهومی در واژه ضرب در تفاسیر با محوریت آیه ۳۴ سوره نساء

محل انتشار:

مجله پژوهش های قرآن و حدیث، دوره 55، شماره 1 (سال: 1401)

تعداد صفحات اصل مقاله: 25

نویسنده:

زهرا نریمانی - استادیار دانشگاه علوم و معارف قرآن کریم

خلاصه مقاله:

از جمله شاخه های مطالعاتی حوزه معناشناسی، بحث «تحول معنایی واژگان» در قرآن کریم است که به معنای توجه به تغییرات ایجاد شده در معنا و مفهوم برخی واژگان در قرآن و پیشینه معنایی آن در دوران پیش از نزول یعنی در عصر جاهلی است. تضييق مفهومی به عنوان یکی از این تحولات معنایی، به معنای آن است که تعداد اشیایی که یک واژه بر آن دلالت میکند با گذشت زمان و تحول جریانات رو به کاستی نهاده، و یک واژه، در یک معنا منحصر شده است. این اصل آن هنگام که برای بررسی واژه های در همان هنگام نزول اعمال شود، امری طبیعی و بدون نقد است. اما تضييق مفهوم یا معنا در قرآن هنگامی از مدار صحت خارج می شود که میان نزول قرآن و تفسیر آن فاصله بسیاری قرار گرفته باشد و مفسران بخواهند براساس تضييق مفهومی که برای یک واژه در عصر تفسیر رخ داده، کلام را تفسیر و معنا کنند. برخی از واژگان قرآن مانند ضرب در آیه ۳۴ نساء از این سرنوشت برخوردار بوده است. هنگامه نزول قرآن این واژه از معنای بسیار متعدد برخوردار بود که یکی از معانی شایع آن نکاح بود. اما پس از چند قرن مفسران که بیشتر و اولین آن ها غیرعرب زبان بودند، مفهوم گسترده ضرب را در کتک زدن حصر نموده و پس از آن در پی توجیهات متعدد در تفسیر آیه برآمدند. این پژوهش برآن است تا با بررسی معناشناسانه این واژه و تبیین معانی گسترده ضرب و تمرکز بر معنای نکاح برای آن تفسیری نو از آیه ارائه دهد و با ادله ها و مستندات دیگر آن را تحکیم بخشد.

کلمات کلیدی:

آیه ۳۴ نساء، ضرب، قبض معنایی، معناشناسی، نکاح

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1891926>

